

Štev. 4

Leto 11

Izhaja enkrat na mesec.

Naročnina četrletno 12 dinarjev

Uredništvo in upravnništvo:

Ljubljana, Miklošičeva c. (palača Del. zbornice), kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi.

NEODVISNO GLASILO ŽELEZNIČARJEV, UPOKOJENCEV IN TRANSPORTNEGA OSOBJA

Gospodarska kriza in železnice

Že več let pišejo gospodarski strokovnjaki o vzrokih in posledicah svetovne krize, napovedujejo njeno kulminacijo, prorokujejo zboljšanje gospodarskih razmer, vendar se doslej njihove napovedi niso izpolnile. Neki francoski učenjak in narodni ekonom je pred leti izjavil: Če gledamo nazaj v preteklost in primerjamo pojave prejšnjih gospodarskih kriz, pridemo do zaključka, da bo morala sedanja gospodarska kriza doseči svoj vrhunec nekako v sredini med letom 1930 in 1940. Tudi gospodarski strokovnjaki drugih držav so napovedovali vrhunec krize za leto 1935, na kar da bo rešeno eno glavnih vprašanj — vprašanje brezposelnosti. Vse te napovedi se niso uresničile in zaznamujemo v večini držav nadaljna poslabšanja. Število brezposelnih ne pada, plače se še vedno reducirajo, izvaja se vedno strožja racionalizacija.

Državni budžeti so verna slika (če izvzamemo seveda kredite za oboroževanje), da v bližnji bodočnosti še ni pričakovati zboljšanja. Obratni in proračuni državnih in pravnih železniških družb dokazujejo, da kriza ni v popuščanju, marveč v naraščanju, kar se razvidi iz padca dohodkov pri prometu in odnošnih deficitov, s katerimi zaključujejo družbe in državna podjetja svoje obračune.

Splošen deficit sedmih železniških družb v Franciji je znašal v preteklih petih letih nad 15 milijard frankov. V letu 1934 se je deficit napram preteklem letu sicer znižal, vendar le vsled uvedbe zasilnih odredb. Z zmanjšanjem plač, pokojnin in redukcijami se je prihranilo skoraj poldrugeto milijardo frankov. Kljub vsem tem ukrepom pa je znašal deficit v letu 1935 zopet štiri milijarde in se vsled tega železniške uprave bavijo ponovno z vprašanjem nadaljnjih redukcij, da bi se deficit znižal vsaj za dve milijardi, ker z ozirom na velikanske izdatke za oboroževanje ni računati na zvišanje državnih dotacij.

Avstrija je zaznamovala v letih 1933—1935 padec dohodkov od prometa po približno 400 milijonov šilingov. V letih 1934 in 1935 je znašal deficit povprečno po 80 milijonov, kljub velikanskim redukcijam. Z racionalizacijo, uvedbo strožjih turnusov in redukcijami osebja, je bil znižan stalež od 60.300 na 56.400 oseb, izdatki za prejemke pa so padli od leta 1929, ko so znašali še 362 milijonov, v letu 1935 na 195 milijonov šilingov.

Štiri največje železniške družbe v Angliji so zaznamovale predlansko leto padec dohodkov za nad 13 milijonov funtov. Lansko leto so se dohodki nekoliko dvignili ter so imele družbe 39 milijonov funtov dobička, ki pa so ga dosegle v veliki meri z redukcijami prejemkov (prejemki osebja so padli za nad 3 milijone funtov) in racionalizacijo.

Nemške državne železnice predstavljajo s svojim kapitalom (26 milijard zlatih mark) največje svetovno

podjetje. Letno poročilo za leto 1934 zaznamuje prebitok 24 milijonov mark napram deficitu v letu 1933, ki je znašal še 136 milijonov mark. Povišanje v letu 1934 je Nemčija dosegla v glavnem s primerno tarifno politiko, ker se je število potnikov povečalo, nadalje je zelo porastel tovarni promet. Na drugi strani pa je največ prispevalo k dobičku osebje, ker so bile izvedene občutne redukcije prejemkov.

Sovjetska Rusija je šla drugim potom: Naredila je gospodarske načrte za obnovo in v svojih ogromnih gospodarskih načrtih posvečala železniškemu vprašanju največjo pažnjo ter je načrte tudi izvedla. V načrtih je na primer predvidela za maj 1935, da bo dnevno naloženih 62.500 voz. Dejansko je v tem mesecu dosegla 69.252 voz. Po načrtu bi morala junija transportirati 67.500, dejansko jih je transportirala 72.000. Najbolj odločne ukrepe je podvzela proti nezgodam na železnici ter posvečala največjo pažnjo vzdrževanju voznega parka, dalje povečanju brzine in varnostnim napravam na progi. Milijarde in milijarde je investirala, s čimer je zaposlila velike množice delavstva in odprla ogromne predele svoje države, ki so bili preje odrezani od sveta.

V vseh državah so bile izvedene v svrhu ublažitve krize občutne redukcije prejemkov tako pri državnih kot pri privatnih železnicah, vendar se vsled tega posledice krize niso zmanjšale, marveč so se še povečale. Z redukcijami pri železnicah nepotrebne osebja, se je povečalo le število brezposelnih, za katere ni najti zaposlitve drugod, ker državni budžeti ne preneso izdatkov za velikanska javna dela, privatna inicijativa pa zelo trpi vsled velikih obremenitev z davki in ostalimi javnimi dajatvami.

Svetovna kriza torej kljub vsem ukrepom, ki jih podvzema današnji kapitalistični sistem, ne pojenja, marveč celo narašča. To naraščanje krize se občuti tudi v velikanskih vojnih pripravah in grozi prodreti celo v države, kjer se doslej še ni občutila. Kapitalistični sistem ne najde izhoda iz krize in ga najbrže tudi resno ne išče z ozirom na izkušnje v preteklih časih. Saj je svetovna vojna za mnoge pomenila ogromno obogatitev in dotični so želeli, da bi vojna kar naprej trajala. Tudi kriza prinaša enim ogromna bogastva, čeprav povzroča pri tem na drugi strani za množice nepopisno bedo.

Medsebojno sovraštvo gospodarske krize ne more odpraviti, pa se ne bo dala zmanjšati s topovi, strupeni plini in milijardnimi izdatki za oboroževanje, ki ne prinašajo blagoslova marveč prokletstvo. Le mednarodni sporazum in sodelovanje med narodi zamore zaustaviti val krize in omogočiti, da se bodo milijarde, ki se danes po vsem svetu porabijo za pravico nove svetovne morije, porabile za povzdigo gospodarstva, za lajšanje ran, ki jih je zasekala kriza in prinesle bodo blagoslov ne samo posameznikom, marveč celokupnosti.

1. Maja

bo pri nas počivalo delo v vseh tovarnah in obratih, kjer je količkan zavedno delavstvo.

Ako bodo dovoljena tudi zborovanja in akademije, še ni znano.

Sodruži in sodružice, pripravljajte se na dostojno proslavo velikega delavskega praznika!

Cankarjeva družba

Sodruži, ne pozabite: Proletarska izobrazba in kultura je temelj proletarske zavednosti in odločnosti. — In knjige Cankarjeve družbe Vam nudijo proletarsko izobrazbo in proletarsko miselnost. Priglasite se in plačajte članarino 20 Din za 4 knjige poverjeniku C. D.

Iz vrst upokojencev

Rešitev zadeve staroupokojencev in rentnikov odgodena

Staroupokojenci, vdove in kronski rentniki so lansko leto začeli odločno akcijo za ureditev njih položaja. Ker so vse ostale evropske države vprašanje pravične prevedbe staroupokojencev že davno rešile, so prizadeti tudi v Jugoslaviji upravičeno pričakovali, da bo nova vlada popravila eno največjih krivic, ki jih trpe v službi osiveli državni uslužbenci in kronski družine. Posebna deputacija je 10. julija 1935 ter na to 8. in 10. avgusta 1935 v Generalni direkciji in Ministrstvu predložila točno izdelan predlog za prevedbo staroupokojencev in kronskih rentnikov. Dobila je zagotovilo, da se bo to vprašanje smatralo za eno najvažnejših. Pred začetkom finančne debate je deputacija ponovno obiskala vse poslanske klube, slovenskega ministra dr. Kreka in ostale vplivne osebnosti, dabi s finančnim zakonom dali potrebna pojasnila železniškemu in finančnemu ministru za rešitev vprašanja staroupokojencev in kronskih rentnikov.

Razočarani pa so bili staroupokojenci in rentniki, ko je dne 12. marca prišel pismen odgovor železniškega ministrstva pod številko 2612-36 sledeče vsebine:

»Obvestite predstavnike staroupokojencev in kronskih rentnikov, da se njihovim prošnjam od 10. VII. 1935, predloženi g. železniškemu ministru in od 8. in 10. VIII. 1935, predloženi Generalni direkciji in Oblasni direkciji v Ljubljani, s katerim so zahtevali povečanje pokojninskih prejemkov in rent ter zboljšanje njih materijelnega položaja, za enkrat ne more ugoditi, ker za to ni zakonite in tudi ne budžetne možnosti. Težko gospodarsko stanje in finančne razmere, v katerih se nahajamo, ne dovoljujejo nikakega povečanja in tudi ne nikakih novih izdatkov iz državne blagajne. Vsled tega je g. finančni minister v svojih navodilih za se-

stavo budžeta za leto 1936-37 z dne 31. VII. 1935 opozoril, da povodom izdelave budžeta ne bo vzel na znanje noben predlog ali amandman, ki bi bil vezan z novimi izdatki iz državne blagajne, odnosno katerega vsebina bi zahtevala sprejem posebnega zakona ali izmenjavo in dopolnitev obstoječih zakonskih predpisov. Ker pa je povečanje pokojninskih ali kakih drugih prejemkov vezano na dopolnitev obstoječih zakonov, se z ozirom na preje citirano navodilo take vrste amandman ni mogel vstaviti v letošnji finančni zakon, ker so prišle v finančni zakon samo one odredbe, ki predvidevajo način uporabe budžeta. Kot posledica sedanjega težkega ekonomsko-gospodarskega stanja je bila izdana poleg splošnega zmanjšanja državnih izdatkov tudi zadnja uredba o zmanjšanju prejemkov državnih uslužbencev in upokojencev. To je najboljši dokaz, da je danes vsako povečanje prejemkov izključeno in nemogoče.

Kadar se bodo ekonomske razmere malo uredile in zboljšale, bo Ministrstvo saobračaja imelo v evidenci zahteve staroupokojencev in rentnikov ter bo o njih sklepalo. Za sedaj pa se morajo zadovoljiti s stanjem, v katerem se nahajajo in s prejemki, ki jih uživajo.

Objavljamo ta odgovor železniškega ministra, iz katerega vsi prizadeti razvidijo, da v letu 1936 ni pričakovati kljub svoječasnim obljubam odločujočih, nikakega zboljšanja gnotnega stanja staroupokojencev in kronskih rentnikov, ker za rešitev tega vprašanja za enkrat ni denarja. Vendar ta odgovor prizadeti ne sme omalodušiti, da bi sedaj prenehali s svojimi akcijami in se vdali v svojo usodo, marveč porabiti morajo tudi v bodoče vsako priliko, da glasno povedo svoje zahteve: Izednačenje pokojnin staroupokojencev ter naknadno prevedbo kronskih rent.

Kdo vse se smatra za upokojenca bivših južnih železnic?

Čl. 46 pravilnika o voznih ugodnostih je bil z odlokom Ministra saobračaja GD 23262-36 spremenjen in je z novim besedilom točno predvideno, kdo se smatra za upokojenca južne železnice in ima pravico do voznih ugodnosti. Ta dopolnitev se glasi:

Pod nazivom »upokojeni uslužbenci« se razume vse upokojene uslužbenke bivše južne železnice, ki se v smislu konvencije za ureditev tranzita in prometa na progah društva prejšnje južne železnice smatrajo kot staroupokojenci in sicer:

a) Če izplačuje njihovo penzijo, provizijo, rento ali stalno miloščino

kraljevina Jugoslavija v breme bivše južne železnice in stanujejo v Jugoslaviji.

b) Če izplačuje penzijo, provizijo, rento ali stalno miloščino kraljevina Jugoslavija v breme društva, stanujejo pa na teritoriji neke druge države, ki je podpisala pogodbo in se niso odrekli voznim ugodnostim na progah kraljevine Jugoslavije.

c) Če izplačuje penzijo, provizijo, rento ali stalno miloščino neka druga država, ki je podpisala pogodbo, a stanujejo v kraljevini Jugoslaviji in so se odrekli voznim ugodnostim v oni državi, ki jim prejemke izplačuje.

Kdaj bo prišlo tolačenje finančnega ministra o zadnji uredbi o dokladah državnih upokojencev?

Dne 27. in 28. januarja je s. Gril predložil finančnemu ministru daljšo spomenico o krivicah, ki se je zgodila onim staroupokojencem, ki so bili upokojeni s polnimi službenimi leti ter jim je bila priznana manjša osebna doklada kot onim, ki so šli v pokoj na pr. samo z 10 službenimi leti. Od tedaj bo kmalu potekel že tretji mesec, vendar rešitve ni od nikoder.

Ponovno opozarjamo finančno ministrstvo na veliko krivico, ki je prizadeta staroupokojencem s čl. 4 uredbe o draginjskih dokladah, saj znaša pri služitelju ta razlika v Ljubljani napram njegovemu mlajšemu tovarišu Din 80.—, napram služitelju s polno pokojnino, ki je bil uslužben v ka-

kem drugem resoru (financa, pošta itd.), pa kar Din 180.— mesečno.

Ker se je s citirano naredbo vsem staroupokojencem povečalo doklade, je bil gotovo namen finančnega ministrstva, da odgovarjajoče poveša doklade tudi železniškim služiteljem in zvaničnikom — staroupokojencem s polnimi službenimi leti, ne pa da te direktno degradira. Ker je finančno ministrstvo po sprejetju budžeta sedaj gotovo razbremenjeno z delom, prizadeti železniški staroupokojenci s polnimi službenimi leti upravičeno pričakujejo, da bo v krajšem času izdan dodatek k uredbi, s katerim se bo tudi njim pripoznalo primerno zvišanje dosedanjih doklad.

Izplačajte takoj doklade rentnikom

S 1. majem 1936 poteče eno leto, od kar je bilo ukinjeno izplačilo doklad k rentam takozvanih »kronskih rentnikov« z motivacijo, da pokrajinski pokojninski sklad ne da dotacije. Izplačilo teh doklad je utemeljeno s § 206 zakona o zavarovanju delavcev in je znašal mesečni prispevek iz pokrajinskega fonda in SUZOR-a skupno Din 36.000.— To je tako malenkosten znesek, da se prizadeti upravičeno čudijo, zakaj ne more železniško ministrstvo in ministrstvo socialne politike te zneske iz prihrankov nakazati, saj so bili prihranki železniškega ministrstva vsled reduk-

cij in nezasedbe izpraznjenih mest v preteklem letu naravnost ogromni. Začetkom aprila so posamezniki dobili izplačane doklade za tri mesece, vendar se boje, da bo ostanek doklad prišel v spisek »Obveznosti preteklih let«, za katerega bo potreba posebnih naknadnih kreditov, ako ne bodo do konca junija 1936 izplačane. Ker se gre v celoti, da se izplačajo doklade do konca marca 1936, le za znesek Din 396.000.—, ki ga imajo prejeti ravno najpotrebnejši, ki se nahajajo že danes v najtežjem položaju, apeliramo na odločujoče, da ta kredit preskrbe in doklade še tekom aprila v celoti izplačajo.

Kaj bo z železničarskimi hišami v Mariboru?

Že dva meseca vlada v Mariboru med onimi železničarji, ki stanujejo v hišah dunajske občekoristne stanovanjske in gradbene zadruga (v Betnavski 18 in Kežarjevi 9, kjer je 62 stanovanj), veliko razburjenje, ker ne vedo, ali bodo še ostali v stanovanjih, ali bodo hiše prodane in jim bodo novi lastniki stanovanje odpovedali odnosedno najemnine občutno povišali. Že lansko leto so se razširile razne govorice o prodaji teh hiš, kar je zadruga sicer demantirala, vendar pa se je izkazalo, da je vodstvo dunajske zadruga potom zastopnika ponudilo hiše v odkup »Fondu za zgradbo stanovanjskih hiš pri železniški direkciji v Ljubljani«, ki je ta nakup odklonil. Na to so bile hiše ponujene v nakup Nabavljalni zadrugi in celo nekaterim privatnikom, vendar se ni za nakup nikdo odločil.

Vsled teh izkušenj so prizadeti železničarji bili tudi sedaj uverjeni, da je govorica o prodaji neutemeljena, vendar so se v kratkem prepričali, da gre sedaj za res in da jim pripravljajo nepozabni g. Tumpej novo presenečenje.

Že začetkom decembra 1935 je začel g. Tumpej, načelnik železničarske Kreditne zadruga in baje »voditelj vseh železničarskih elementov« v Mariboru pogajanja glede nakupa teh hiš. Še istega meseca je bil ponovno na Dunaju (vidi se, da ima dobre zveze na merodajnih mestih, ker mora drugače železničar dolgo čakati in navesti tehtne razloge, da dobi dovoljenje za potovanje v inozemstvo) s pravnim zastopnikom radi koncepta kupne pogodbe. Ko je zadeva prišla v javnost, je seveda železničarska kreditna zadruga hitro izjavila, da ne kupuje ona hiš. (Radovedni smo, v čigavem imenu je g. Tumpej vodil pregovore, ker sam gotovo nima takega premoženja, da bi se lahko interesiral za nakup hiš). »Stanovanjska zadruga državnih uslužbencev«, ki je bila končno ugotovljena kot resni reflektant za nakup hiš, se je uradno rodila šele 24. marca 1936 in je čudno, da bi kar štiri mesece pred rojstvom pošiljala svoje zastopnike na razna pogajanja. O tej zadrugi se je pisalo, da jo je zasnoval g. Tumpej za odkup obeh hiš pa ne samo med železničarji, ampak na splošno med interesi raznovrstnih poklicev. Vsak interesent naj bi odkupil stanovanje. Za enosobno stanovanje naj bi plačal interesent 19.000 Din, za dve sobi in kuhinjo pa 30.000 Din, nakar ostane stanovanje njegova last.

Prizadeti železničarji so ukrenili vse korake, da se ta Tumpejeva nakana prepreči ter da se omogoči že-

lezničarjem, članom zadruga na ta ali oni način prevzem hiš.

Obveščena je bila o željah železničarjev tudi kr. banska uprava v Ljubljani in centralne oblasti v Beogradu ter je zastopnik prizadetih stanovalcev zahteval energično zaščito jugoslovanskih članov Občekoristne stanovanjske zadruga, ki so edini upravičeni do stanovanj v teh hišah že po pravilih zadruga in tudi po mirovni pogodbi, ker to jasno določa člen 270 sentgermanske pogodbe. S prodajo hiš pa bi šlo premoženje naših ljudi v inozemstvo, oškodovan bi bil torej naš državljan in naš Državni zaklad, ker dunajska zadruga vsa leta ni plačevala davkov baš vsled oprostivne Ministrstva financ z ozirom na delavska stanovanja. Dunajska zadruga pa sedaj niti občini ni plačevala davkov in se je ravno ta teden vknjižila Mestna občina za svoje davščine za hiše z zneskom okrog 10.000 Din. Z ozirom na vse to je Banska uprava ugodila predlogu zastopnika starih zadrugarjev in postavila nad hišami sekvester v osebi svojega organa obrtno-zadružnega nadzornika g. Založnika.

G. Tumpej pa seveda ni miroval in hoče na vsak način izvesti svoje načrte. Velik del predpriprav za nakup hiš je izvršil in je med drugim Kreditna zadruga v Mariboru pri Ministrstvu financ pribavila dovoljenje za izvoz deviz, ki ga je dobila z motivacijo, da nakupi hiše za svoje člane. (Radovedni smo, ali tako delovanje Kreditne zadruga spada v delokrog, ki ga predvideva § 3 pravil te zadruga?) Denar je baje tudi že pripravljen v inozemstvu glasom gornjega odobrenja, da tako ni nikake druge ovire, kakor da se pogodba definitivno podpiše in seveda s tem prepusti stanovalce 62 stanovanj v teh hišah njihovi usodi odnosedno odredbam g. Tumpeja.

Intervencije prizadetih stanovalcev in zadrugnikov so imele doslej delen uspeh, da so načrti g. Tumpeja začasno preprečeni. Dunajska zadruga je namreč potom svojega zastopnika podala izjavo, da zaščiti vse interese dosedanjih stanovalcev v njenih hišah v Mariboru.

Na članih zadruga samih je sedaj, da bilo sami, bilo z mariborskim železničarskim podpornim društvom podvzamejo vse korake, da se omogoči odkup hiš na tak način, da bodo interesi dosedanjih članov te zadruga in sedanjih stanovalcev popolnoma zaščiteni in da pride tako do definitivne prekinitve pogajanj odnosedno do preklica pogodbe med dunajsko zadrugo in g. Tumpejem.

Naknadni prispevki upokojenih železničarjev za uradniški pokojninski sklad

Začetkom aprila je začela Finančna direkcija v Ljubljani onim železničarjem, ki so po določbah zakona iz leta 1923 prejeli 15% povišek k plači, a so šli v pokoj predno so dovršili 32 službenih let, ter jim vsled tega ta povišek ni bil priznan za pokojnino, dostavljati odloke, da morajo naknadno za čas od 1. IV. 1931 plačati 5% prispevek za pokojninski fond tudi od 15% poviška. Tozadevna obvestila se glase:

»Po odloku Ministrstva za finance z dne 27. XI. 1934 št. 159466-II se

morajo vzeti na podstavi § 136 zakona o uradnikih iz leta 1931 za osnovo, od katere se pobirajo 5% mesečni prispevki v uradniški pokojninski fond tudi tisti upokojenci aktivni prejemki, od katerih se mu osebna pokojnina sicer ni odmerila, od katerih bi se pa morala odmeriti, če bi bili izpolnjeni izvestni pogoji.

Ker doslej pri odmeri prispevka za uradniški pokojninski sklad nismo uvaževali 15% poviška osnovne plače, vam bomo po svoji službeni dolžnosti za čas od 1. IV. 1931 do 30. IV.

1936 naknadno odtegnili ta prispevek in sicer od pokojninskih prejemkov za maj—julij 1936.«

Čudimo se, da finančno ministrstvo še ni razveljavilo svoječasne svoje naredbe iz leta 1934, ker je Državni svet v sličnih slučajih javnih nameščencev že opetovano razsodil, da je stališče finančnega ministrstva protivno odredbam zakona. Gornji odlok tudi za železničarje ni zakonit in sicer iz sledečih razlogov:

1. Že zahteva, da morajo plačati naknadni prispevek od 1. IV. 1931 dalje, je protivna odredbam zakona o drž. prom. osebju, ker je ta zakon stopil v veljavo s 1. julijem 1931 ter § 259 zakona točno predvideva, da morajo oni uslužbenci, ki so bili upokojeni po določbah zakona iz leta 1923, plačevati prispevke v uradniški pokojninski fond šele od dne uveljavljenja zakona t. j. od 1. julija 1931 dalje, prejšnji čas pa se jim avtomatično brez vsakih doplačil všteje.

2. Neosnovana pa je tudi zahteva, da morajo železničarji, ki so za časa aktivne službe sicer prejeli 15% povišek, v pokojninsko osnovo pa se jim ni vračunal, ker niso imeli 32 službenih let, kljub temu plačevati prispevek za uradniški pokojninski fond tudi od 15% poviška. Zakon je jasen ter predvideva v § 259 dobesedno:

Iz okrožnic in razzodb

Finančna direkcija povrača od podpor odtegnjene prispevke za uradniški pokojninski sklad

»Naš Glas« je v eni zadnjih števil objavil iz razzodbe državnega sveta št. 25063-35 tolmačenje drž. sveta v zadevi plačevanja 5% prispevka za urad. pokojninski sklad od podpor, ki jih uživajo uslužbenci po § 104 zakona, ako imajo že 3 leta službe in postanejo vsled bolezni za službo nesposobni.

Tozadevno tolmačenje se glasi:

»Po § 138 u. z. si vlagatelj pridobi pravico do rodbinske pokojnine iz urad. pokojn. sklada, če je vlagal najmanj 5 let, in umrl kot vlagatelj v sklad. — Iz spisov tega spora je videti, da je bil mož tožiteljice odpuščen iz državne službe zaradi bolezni z odločbo... in da mu je na podlagi § 96 u. z. bila dovoljena podpora v višini 30% plače in položajne doklade, in da je kot tak odpuščen drž. uslužbenec umrl 14. decembra 1934. Kot odpuščen drž. uslužbenec pokoj-

»Osnova za vplačevanje v uradniški pokojninski sklad so skladno s § 142 oni prejemki, ki so bili osnova za osemro osebne pokojnine...«, § 142 zakona, drugi odstavek pa odreja:

»Pri upokojencih so osnova njih zadnji aktivni prejemki, po katerih jim je odmerjena pokojnina.«

Vsi prizadeti so bili upokojeni po določbah zakona iz leta 1923 in ta zakon glede 15% poviška plače v § 29 izrecno odreja, da se teh 15% računa za penzijo samo onim, ki imajo 32 (v neeksekutivi) odnosno 26 let (v eksekutivi) službe.

Iz prednavedenega sledi, da je stališče finančnega ministrstva neosnovano na zakonu. Seveda bodo odloki posameznikov ostali v veljavi, ako se ne bodo proti njim pravočasno pritožili. Če se ne pritožijo, bodo morali plačati prispevek za 5 let za nazaj in na to plačevati prispevek redno do smrti.

V interesu prizadetih je torej, da takoj po prejemu odloka o odtegljaju zahtevajo od Finančne direkcije formalno rešenje, proti kateremu se pritožijo na Ministrstvo financ in proti odklonilnemu odloku Ministrstva financ pa vložijo v roku 30 dni pritožbo na Državni svet, ki je doslej v vseh konkretnih slučajih javnih nameščencev take pritožbe ugodno reševal.

Veljavnost brezplačnih uputnic

Glasom pojasnila Ministrstva sobračaja GD br. 3710 se mora uputnice za brezplačen prevoz živil, premožja in drv, pohištva ali gradbenega materiala porabiti najkasneje zadnji dan njihove veljavnosti. Na ta dan se

mora oddati dotično blago v prevoz in vživa uslužbenec brezplačen prevoz, če prav pride blago na namembno postajo že po poteku veljavnosti nakaznice.

Uvrščanje vlakospremnikov v razzoprede

Ljubljanska direkcija je izdala II. dodatek k svoječasni okrožnici o sestavi ranga za vlakospremno osebje, s katerim je popravljen vsaj delno krivico, ki se je s prvotnim besedilom o rangu vlakospremnega osebja pripetila onim vlakospremnikom, ki imajo potrebno strokovno izobrazbo, nimajo pa šolske. Nova odredba se glasi:

»Za stalno uvrstitev v razzoprede kot vlakovodje potniških in brzih vlakov pa imajo — neglede na činovni seznam — prednost vlakospremniki, ki so opravljali stalno najmanj pet let službo vlakovodje pri tovornih vlakih.«

Tej odredbi pa je dodano še opozorilo, da imajo domicilne postaje skrbeti, da se bodo določbe natančno upoštevale in da se vlakospremnike, ki določbam gornje točke pred uvrstitvijo v višji razzopred niso v celem obsegu ustregli, takoj zopet dodeli nazaj v nižji razzopred, za toliko časa, da bo gornjim pogojem zadoščeno.

Vlakospremno osebje bo to odredbo novega direktorja gotovo pozdravilo, saj je s tem odpravljena ena izmed krivic, ki jih je prizadel g. Deržič, čeprav s to odredbo nekaj uslužbencev ne bo zadovoljno, ker izgube ugodnost, ki jo je Deržič predpisal. Je ta odredba ne samo v interesu osebja, marveč tudi v interesu uprave same, ker bo na ta način dobila stro-

kovno bolj usposobljene vlakovodje, ker vsakdo ve, da spričevalo štirih gimnazij še dolgo ne bo nadomestilo izkušenj praktičnega dela.

Bivši g. direktor Čugmus je julija 1935 prijazno sprejel tričlansko deputacijo vlakospremnikov pod vodstvom s. Korošca in je obljubil, da bo ukrenil vse za zaščito onih pravic osebja, ki jih je vživalo že dolgo vrsto let. Prvi korak je z gornjo dopolnitvijo narejen, vlakospremno osebje pa pričakuje, da ne bo ostalo samo pri tem ukrepu, marveč da se bo naredil še korak naprej in da se bo za vse vlakospremno osebje, ki je že nastavljeno, uvedla dodelitev v turnuse na podlagi položenih strokovnih izpitov. S tem bo narejen red, pretežna večina osebja bo zadovoljna in koristi bo imela tudi železniška uprava.

VABILO

na redni občni zbor Splošne delavske gospodarske zadruga »Železničarski dom« v Ljubljani, ki se bo vršil v nedeljo, dne 10. maja t. l. ob 8. uri zjutraj v zadrugnih prostorih v Ljubljani, Novi trg št. 2.

Dnevni red:

- odobritev zapisnika zadnjega občnega zbora;
- poročilo načelstva;
- poročilo nadzorstva;
- odobritev bilance;
- volitev novega načelstva in nadzorstva;
- razno. Načelstvo.

Godišnja skupština centrale Bolesničkog fonda

Ova redovna godišnja skupština je 22. III. 1936 u Beogradu. Ne bi se moglo reći, da je za istu vladao neki naročiti interes, ma da je imala na dnevnom redu vrlo važna pitanja, medju nimi i novi Pravidnik o poslovanju. Ovaj interes ubijen je unapred dogadanim sistemom poslovanja u fondu, za koji se zna, da ne može biti bitno mijenjan. U fondu još uvijek dominiraju one birokratske sile, koje su sadanji sistem inaugurisale, pa je razumljivo, da iste ne će dopustiti da dodje do zamašnjih izmjena. Kad se to unapred znade samim tim otpada volja i energija za bilo kakve nove ideje.

Slab interes za skupštinu došao je do izražaja odmah pri otvaranju. Sve formalnosti obavljene su za razmjerno kratke vrijeme. Najveći dio debate utrošen je na razpravu po predlogu za kupnju bolnice u Skoplju. Po tome predmetu vznešena su zapravo 3 predloga: Centralnog odbora, da se bolnica kupi, jer je zgrada gotova i snabdjevena sa svim potrepnostima za 50 kreveta; nadzornog odbora, koji se kupnji protivi, jer da bi to bilo Dedinje broj 2, za koju bolnicu se isto reklo da treba samo »pritisnuti na dugme« i bolnica će funkcionisati, a u istini se moralo investirati teške milijune; članova iz Skoplja, koji se protive kupnji bolnice, jer će tako da izgradi Banovina, pa kad ova bude gotova, bolnica fonda biti će suvišna. Konačno je prihvaćen predlog da se bolnica ipak kupi.

Razni predlozi Oblasnih skupština, s kojima se saglasio Centralni odbor, bili su primani glatko. To ranije nije nikad bio slučaj. Da li je to posljedica promjenjenoga političkoga vjetrova teško je znati. Pitanje je samo, da li će Centralni odbor biti konzekventan i te zaključke poštivati do kraja.

Predstavnici Oblasnih odbora iz Zagreba zalagali su se za odluku gradnje bolnice u Zagrebu sa kapacitetom od 200 kreveta. Načelna odluka je pozitivna. Manjak bolničkih kreveta u Zagrebu osjeća se sve teže. Mnogi članovi i njihovi pripadnici propadaju, jer ne mogu doći do bolničke njege, koja je uslov za ozdravljenje. Pitanje je sada samo u tome, da li će se ostvarenju donešene odluke pristupiti odmah i sa dovoljno ozbiljnosti? Ako ne će biti zavlacenja, problem bolničkog lečenja za članove fonda u oblasti zagrebačkoj bio bi riješen — za godinu-dve.

Bilo je riječi i o organizovanju vlastitih apteka. Sa strane Central-

ne uprave nije pokazana volja, da se u tome pravcu ista ozbiljna poradi. Ostalo je u pitanju, da li će htjeti da što uradi u buduće, ma da su izdatci na lijekove (sa kojima nitko nije zadovoljan) nenormalno visoki. Priznajemo, da je članova Bol. fonda premalo koncentrirano u jednom mjestu za ostvaranje vlastite apteke, ali zar tu nije moguća saradnja sa Okružnim uredima, koji vlastite apteke već imaju? Zar ne bi bilo moguće, da se članovi fonda služe uredskim aptekama pod jednakim uslovima? Treba samo u tome pravcu poraditi i mi smo uvjereni, da će se izdatci za lijekove sužiti, a njihov kvalitet porasti. Time će se povratiti i povjerenje članova u vrednost lijekova, primati će ih sa povjerenjem.

Bolnica na Dedinju bila je i ovom zgodom kamen spoticanja. Prije kupnje prikazalo se tu bolnicu kao stvarnu za potrebe fonda, da je njenim prelazom pod upravu fonda učinjen »vrlo dobar« posao, a kad tamo stvari se razvijaju sasama obratno. Da bi bolnica bila koliko toliko sposobna za primanje članova, bilo je potrebno izvršiti predhodne milijonske investicije, a mora ih se činiti i naknadno. Najnovija investicija za kanalizaciju iznosi milijon dinara, koji je upravo izgubljen. Uslijed tih investicija mnogo trpe financije fonda, a uslijed toga i mi — članovi.

Nešto više se razvukla debata o novom Pravidniku fonda i o zabnoj njezi. Predhodno su bile izabrane komisije, koje su izradile predloge za skupštinu. Ti predlozi bili su prihvaćeni. Komisije ih nisu bitno izmjenile od onog sadržaja i duha, kakav im je dala fondovska birokracija. Protiv svake radikalnije izmjene ustalo se argumentom, da bi to bilo protiv duha Naredbe o osiguranju saobraćajnog osoblja, a to nije dopustivo. Samim time bila je zagašena svaka borba za bilo kakve naprednije izmjene i dopune, pa do nje nije ni dolazilo. Na diskusiju o novom Pravidniku kao i o uslovima zubne njege mi ćemo se još povratiti.

Godišnja skupština završena je jednako neinteresantno i monotono kao što je i započela. Održana je pod dirigentstvom poznatih udruženjaških protagonista, koji su ali ove godine svoj nabusiti ton mnogo spustili. Vide i osjećaju, da im sve više izmiče tlo ispod nogu, pa našto na nabusitost. — Naredna skupština održati će se — nadamo se barem — u znaku njihove konačne likvidacije.

Pred godišnju skupštinu Konzumne zadruge

Na uvodnom mjestu u prošlom broju »Zadružnog vjesnika« je drug Hojanić napisao, medju ostalim, par rečenica, koje su zavrijedile, da se ponove. »U vašem ćete radu steći i mnogo neprijatelja, no ne bojte se. Dok je vaš rad u službi čovjeka protiv izrabljivanja i gospodarskog uništenja slabijega po jačem, možete pred svakoga stupiti vedra čela. Protiv vas će biti profitilje i egoisti, koji osim sebe ne poznaju nikoga u službi nezasićenog kapitala, grizu i vlastito meso, puzajući pred svim i svakim.«

Istina. Čista istina.

I baš poslije obavljenih izbora delegata za godišnju glavnu skupštinu naše zadruge vrijedno je, da se o tome porazgovori ne ispuštajući iz vida citirane rečenice. Svaki, koji se bori za zaštitu onih najslabijih izložen je napadajima »profitilja« i »egoista«, koji ne poznaju nikoga osim sebe, a kao jedinu nagradu za sve to ima »vedro čelo« i (da dodamo) čistu savjest. Za prave borce i iskrene kolektiviste dovoljno, za druge zaista premalo. Ali kako razlikovati one »prave«? Zar ne istupaju svi s jednakim parolama boreći se za one »najpotrebnije«, a zaboravljajući i prezirući u toj »plemenitoj« borbi sebe? Preslabo je prikazao pisac članka, iz kojega smo izvadili citat, način borbe, kojom nastoje oni, koji se smatraju »najspremnijima i najpozvanijima« da upravljaju imovinom zadruge. Za

samu zadrugu moguće je to i bolje, ali sumnjamo, da su poslije ovakovog načina borbe »zadruhari izabrali svoje najbolje«, kako se to dalje u istom članku kaže.

Delegatima, koji su izabrani za glavnu skupštinu pruža se prilika, da pokažu koliko im je stalo do zadrugara u prvom redu, a osim toga do zadruge. Njima, kao pretstavnicima brojnih zadrugara će pasti u dio zadaća, da na glavnoj skupštini ocijene dosadanji rad uprave i da kažu na tom mjerodavnom forumu mišljenje onih, koji su ih izabrali. I tom prilikom će se pokazati, da li su zaista svi dorasli svojoj zadaći, da li su zaista najbolji, koje su zadruhari mogli izabrati, da li će pred njih moći stupiti vedra čela i čiste savjesti. Jer pored svih vrhina pojedinaca nemože svaki imati dovoljno odvažnosti, da otvoreno prihvati sve napadaje profitilja i egoista, koji su kao sluge kapitala još uvijek jači od onih koji ispovjedaju kolektivistička i solidariistička načela zadrugarstva. Barem u pojedinim prilikama.

Osim ocjene rada prošlog odbora čekaju novoizabrane delegate dvije još teže dužnosti: da izaberu nove odbornike, »koji će upravljati imovinom zadruge« i da odboru dadu ovlaštenja za zamašniji reforme za boljitak poslovanja zadruge. Da li će delegati tim pitanjima posvetiti dovoljno pažnje, i da li će biti dovoljno objektivni? O tome ovisi zaista izbor

»spremnih« i »pozvanih« u odbor, i davanje onakovih ovlasti, koje mogu koristiti zadrugarima.

Tiha želja većine kandidata na izborima za delegate je bila, da »upravljaju imovinom zadruge«. Da li je svaki ovakav pored toga mislio, da je najspremniji i najpozvaniji ostavljamo po strani, ali smo čvrsto ubjedeni, da su kod toga igrali i druge »sporedne« okolnosti ulogu. I baš glavna skupština mora riješiti tešku zadaću selekcije ovih kandidata, a da li će to riješiti uspješno ovisi o uvjerenju većine delegata o kome i kojom prilikom su stekli uvjerenje, da može vedra čela stupiti pred svakoga. Naše je duboko uvjerenje, da će delegati bez obzira gdje i kako su izabrani, bez obzira s kojim parolama su se služili pojedini pokretači izborne borbe, moći i htjeti da biraju one, koji uživaju povjerenje »najbjednijih«. Samo u tom slučaju mogu govoriti, da su prebrodili sve prepone lične i druge koje naravi, koje su sporedne za zadrugarstvo, što se međutim dosada još uvijek u sličnim prilikama dosta oštro ispoljavalo.

Naša zadruga, kao najjača eko-

nomska institucija željezničara zagrebačke direkcije trebala bi danas moguće više nego ikada dokazati, da je na visini svojih zadataka. Prilika se pruža, mogućnosti su tu, a ako se ne iskoriste onako, kako to oni najbrojniji i najmanji žele, snosit će odgovornost svi delegati, koji se nijesu dali voditi svojom savješću i srcem zadrugara, nego zavedeni sirenskim glasovima idu putevima, koji vode u službu nezasićenog kapitala.

Nadajmo se, da će medju nama biti što manje onih, koji »puzajući pred svim i svakim« će omogućiti onima, »koji osim sebe ne poznaju nikoga«, nadajmo se, da ovakovih uopće ne će biti. Vjeru zadrugara u zadrugu će moći spasiti delegati i po njima birani odbornici, koji će moći svakoga trenutka stati pred zadrugare, da »vedra čela i (da dodamo) čiste savjesti polože račun o svome radu za koji su se toliko borili pribirući simpatije i glasove birača.

Jedina svrha im mora biti prosperitet i napredak zadruge, koja je utišta mnogih, a koja ima najveće obaveze prema najbjednijima medju nama.

r. m.

Za industrijske željezničare

Položaj željezničara kod držav. rudnika Ljubija

Cjelokupnoj radničkoj javnosti poznato je, da je državni rudnik u Ljubiji mirovao nekoliko godina. Za celo vreme tek nekoliko radnika bilo je zaposleno kod toga velikog rudnika.

Sada prije izvjesno vreme odpočelo se je sa radom i dnevno se odprema po 1500 tona rudače, što iznosi 15 rudničkih vozova. Rudnik imade vlastitu željezničku prugu, koja je dugačka 20 km, t. j. od rudnika Ljubija do Prijedora, gdje se utovara u državne vagonne. Kao i mnoge druge tako i ova industrijska željeznica prevozi putnike i ostalu privatnu robu. Za ovu svrhu ta željeznica ima i svoju blagajnu, koja naplaćuje sve prevoze po tarifi državnih željeznica.

Na ovoj željeznici zaposleno je kvalifikovano i nekvafifikovano osoblje, a u glavnom svi imadu službe po 10 i više godina, tako da su stekli svu potrebnu praksu u tom radu, a oni od kojih se to zahtevalo, položili su i potrebne ispite.

Pored svega toga njihov je položaj potpuno neregulisan i prepušteni su nekim uredbama direkcije rudnika, koje se često kroje po nahođenju same direkcije, kod čega se uzima u obzir godišnje doba, kriza itd., samo u cilju da se željezničkom osoblju skinu tekuće nadnice i kilometraža (Turnusulage«).

Najnoviji način ove makinacije jest taj da je direkcija, vodeći računa o čim jeftinijem prevozu rudače, podvostručila broj željezničkog osoblja (kočničare i skretničare), koji su još neiskusni i neuki za tu službu i bez da su predhodno pripremljeni za istu.

Osnivačka skupština industrijskih željezničara u Ljubiji

Odmah po odobrenju pravila Saveza Industrijskih željezničara Jugoslavije u Drvaru, pristupilo se je organizovanju sviju industrijskih željezničara.

Na poziv Centralne Uprave iz Drava drugovi u Ljubiji, koji su svjesni toga šta im donosi organizacija, održali su svoju osnivačku skupštinu 22 marta u radničkom domu u Ljubiji.

Na skupštini su mnogi drugovi učestvovali u diskusiji te je jednoglasno donešen zaključak, da se pristupi osnivanju podružnice. Skupštini je predsjedavao i rukovodio naš stari drug **Simo Ljubenić**, strojovodja. On je prisutnima u lepim crtama opisao položaj industrijskih željezničara i njihovo neregulirano stanje, a ujedno im naglasio, da je svima poznato, kolike je napore po tom pitanju činio Sjedinjeni Savez željezničara Jugoslavije, dok nije po vlastima likvidiran.

Isto je tako opširno govorio o potrebi organizacije drug **Jovo Marinković**, koji je apelovao na sve prisutne, da stupe u svoju stručnu organizaciju jer predstoji mnogo rada, kojega treba u interesu zaštite industrijskih željezničara agilno voditi, a to će biti

Mi nemamo ništa protiv štednje, ali se nameće pitanje, dali nije direkcija rudnika stime ugrozila i izložila opasnostima prevoznim materijal, službenike, putnike i potpuno izgrala postojeće saobraćajne propise, samo u cilju da se stručnom osoblju ne plaća prekovremeni rad.

U toj izmotanoj gužvi voznih partija, učenihi i neučenihi, postoje i neke partije, koje rade na uzdržavanju pruge i njenih postrojenja. Njima je određeno radno vreme od 7 do 11 sati, t. j. pola nadnice. Oni se prebacuju vozovima iz Ljubije u Prijedor ili obratno i u nekim slučajevima čekaju na voz od 1 do 3 sata, da preuzmu vozu partiju, te im se za jednu turu plaća još druga polovina nadnice a svršavaju posao do 19 sati tako da su zaposleni i na raspolaganju direkciji oko 11 do 12 sati dnevno a faktično im se plaća samo 8 sati.

Kad se ovako izigravaju propisi kod državnog preduzeća, šta će tada činiti ostalo kapitalističko društvo i privatni poslodavci?! U interesu slavne pravde i zakona, pisanih i nepisanih, dobro bi bilo, da se tom pitanju posveti pažnja od strane mjerodavnih vlasti i da se zainteresuju za ovu željeznicu i njezino upravljanje, dok ne bude dockan, pošto su takvim poslovanjem ugroženi ne samo službenici nego i putujuća publika.

Za sada toliko, a pored ovoga podneće se predstavke na nadležna mjesta, kako bi se prisililo svakoga na poštivanje saobraćajnih i ostalih zakonskih propisa, kad se to traži od službenika.

Željezničar.

moguće jedino putem svoje stručne organizacije.

Posle toga prešlo se je na biranje odbora te su nakon kraće diskusije izabrani sledeći:

Upravni odbor: predsjednik **Ljubenić Simo**, strojovodja, sekretar **Marinković Jovo**, vozovodja, blagajnik **Maraković Jure**, bravar, odbornici **Pavičić Stipo**, kočničar, **Mujdžić Husein**, kočničar, **Zamjenići: Zukić Muho**, kočničar, **Reich Jakov**, otpremač vozova, **Leskovski Johan**, strojovodja, **Šahunić Mustafa**, kočničar, **Halilović Ahmet**, kočničar. Nadzorni odbor: **Bogdanović Trivun**, vozovodja, **Jakić Pavo**, **Ceranić Lazo**, **Bajić Jovo** i **Tizić Jovo**.

Posle izvršenog izbora, predsjednik drug **Ljubenić** zahvalio se je prisutnima na posjeti te pozvao na agilan rad, jer samo u tom slučaju organizacija će moći voditi borbu za popravak današnjega teškog i nereguliranog stanja.

Mi drugovima iz Ljubije čestitamo i želimo u njihovom radu mnogo uspjeha. Živila klasna svijest! Živila drugarska solidarnost sviju radnika! Živilo Jedinstvo Radničke klase!

Dopisi

Jesenice.

Delavski položaj na Jesenicah smo v našem listu nedavno obravnavali v želji, da se bo ukrenilo potrebno za zboljšanje. Vendar doslej se ni zboljšalo, marveč se je poslabšalo: ljudi za delo je vedno manj, dela pa vedno več. Pravočasno opozarjamo upravo, da posveti primerno pažnjo razmeram na jeseniški postaji, ki je izredno važna z ozirom na inozemski ter tujski promet sploh.

Ako gre delavec v pokoj ali umre, ni zanj nadomestila. Če dajo koga, je to le kak uslužbenec, ki ga je šef zdravnik spoznal vsled boleznj odnosno starosti sposobnega le za lažjo službo. In lahka služba, ki jo dobi, je »najtežje delo na prekladišču«, kakomor je bil na primer pretekli mesec

dodeljen delavec, ki je prišel iz bolnice in se je moral še čuvati. V poslednjem času delavci na prekladišču niso mogli zmagovati dela ter so morale pomagati celo vlakospremne skupine. Naš apel v listu je nekoga zelo prizadel, bil je precej razburjen in so nekateri bili celo mnenja, da je radi tega zbolel, vendar kljub tej razburjenosti je bilo vse, kar smo napisali, popolnoma resnično. Poglejmo danes nekoliko turnuse delavcev. Na prekladišču je delovni čas od 7—12 in od 14—17. Ker pa ima loko skladišče uradne ure popoldne za sprejemanje blaga od 14—18 in se to blago takoj odda prekladišču, se s tem avtomatično delovni čas podaljša za eno uro. Poleg tega morajo delavci prekladišča še pomagati pri razkladanju brzovoza in prtljage od 17.50 dalje, ko prispejo brzi in osebni vlaki. Postajni delavci

so štirji: 2 vršita službo 24/24, ostala dva pa dnevno od 7.—19. ure brez vsakega odmora in se tako tedensko menjavajo. Ker mora eden vršiti olistanje voz, morata ostala dva izvršiti vsa postajna dela, poleg tega pa še celo ona dela, ki spadajo v delokrog sekcije: posipanja s peskom, čiščenje kanalov, odvažanje materiala iz postajnih tirov itd.

Upajmo, da bo direkcija sedaj naredila red in preprečila brezplačno čezurno delo na prekladišču in delo, ki spada v delokrog sekcije, prepustila sekciji.

Vratarska služba na Jesenicah ni več važna. Še nedavno smo imeli v dnevni turi še tri vratarje, danes sta le dva v turnusu 24/24. Eden od teh je še invalid, poleg svoje službe pa morata vršiti še prevzem in izdajo garderobe. V slučaju potrebe se dodeli za vratarje tudi ljudi, ki o predpisih za vratarsko službo nimajo pravega pojma in pri tem trpe na eni strani uslužbenci sami, na drugi pa potniki, ki ne dobe točnih pojasnil.

Pri uradniškem staležu pa je oseba dovolj. Izveden je točen osemurni delavnik, poskrbi se, da so ob nedeljah, odnosno praznikih prosti, lahko izrabijo dopust in ostale ugodnosti, ki jih predvideva zakon. Prav je, da imajo uradniki svoje razmere urejene, vendar g. šef naj se zaveda, da želi imeti tudi ostalo osebje enako urejen delovni čas, osemurnik in proste dneve, saj zakon ne dela razlik med enim ali drugim našimi. Ukine naj se dodeljevanje bolnih in izmoghanih uslužbencev k najtežjemu delu na prekladišču in postopa naj se z vsemi uslužbenci objektivno, da ne bo vesten uslužbenec zapostavljen napram sotovaršini, ki se mu nič ne zgodi, čeprav izostane brez pravega razloga dalj časa iz službe. Če bo potreba slede prihodnjič tozadevno konkretni podatki.

Iz proge Zagreb—Zidani most.

Malo se oglasimo od nas, kakor da nimamo nič za kritizirati, vendar resnici na ljubo povedano, mi še komaj životarimo in je nezadovoljnost med delavstvom splošna. Kako neki ne bi bila, Zimske mesece je stalno brezplačen dopust, vsled tega ne zaslužimo skoraj nič in tišče dneve, ko se dela, bi morali tako garati, da bi bilo vse zamujeno narejeno. Pri priganjstvu se zlasti odključuje par skupinovodij, ki hočejo delavstvo do skrajnosti izkoristiti, samo da se prikupijo pri višjih. Poleg tega nas preobčutno tišče odbitki za provizijski fond in davki. Tudi oni delavec, ki si je v boljnjih časih še pod bivšo južno železnico prišedel par krajcarjev in postavil hišico, ni dosti na boljsem. Ima streho nad glavo, zato pa mora plačevati visoko zgradarino, ker se ga glede zgradarine smatra za »državnega uslužbenca«. Ko pa se gre za brezplačen dopust, je seveda samo navaden delavec in ostane po 15 dni doma, državni uslužbenec pa dobiva plačo za vse dni v mesecu.

Kjer se gre za delavske pravice, se delavec ne pozna, če pa se gre za dolžnosti, smo delavci vedno najmanj enakopravni z nastavljenim osebjem. V zimskih mesecih nismo zaslužili nič, povsod smo se zadolžili zgradarino pa moramo plačati, če ne ti zarubijo in prodajajo vse kar imajo.

Danes ne pričakujemo več pravičnosti, vemo, da velja pravilnik samo tam, kjer nas tepe, če pa se mora štediti, smo mi prvi na vrsti. Zahtevamo danes, ko se skuša dati olajšave raznim stanovom, ko velekapital lahko ostane milijonske vsote dolžan na javnih dajatvah, ko lahko dolguje za bolniško zavarovanje in mu je vse dovoljeno, da se enako z nami postopa in za nas za čas krize ukine plačevanje naknadnih prispevkov za penzijski fond in ukine plačevanje davkov.

Maribor.

Občni zbor »Glasbenega društva železniških delavcev in uslužbencev«, ki se je vršil v Gambirnovi dvorani, je kakor vsako leto tudi letos prav lepo uspel. Članstvo se živo zanima za to svojo priljubljeno godbo in se je tudi topot v obilnem številu udeležilo občnega zbora. Po otvoritvi se je predsednik društva sodr. Gajšek spomnil v preteklem poslovnem letu umrlih članov (skupno 32), godba je zaigrala žalostinko, nakar je predsednik podal izčrpano poročilo o društvenem delovanju. Blagajniško poročilo je podal s. Gradišnik, tajniško s. Plevanč, za kontrolo pa je poročal s. Smasek, ki je med drugim apeliral tudi na ustanovne člane, da naj v slučaju, ako se bo društvo obrnilo do njih, še prispevajo k nabavi društvenih rekvizitov. O delovanju glasbene sole je poročal kapelnik g. Schönher, s. Zagernik pa je priporočal starišem, da pošljejo svoje otroke v društveno glasbeno šolo. Vsa poročila so bila sprejeta soglasno in z odobravanjem na znanje. V novi odbor so bili izvoljeni večinoma dosedanjí odborniki.

Pristopajte k Pogrebnemu društvu!

Marsikateremu železničarju, državnemu, banovinskemu in javnemu nameščencu ter tudi upokojencu in monopolcem ni znano, da obstaja v Ljubljani »Pogrebno in podporno društvo državnih uslužbencev«, ki proti malenkostni mesečni članarini krije stroške za pogreb ter poleg tega izplača še podporo v gotovini. Podpora v gotovini znaša:

do 10 let članstva	Din 200.—
do 20 let članstva	Din 400.—
in preko 20 let članstva	Din 600.—

Bolezen je težak udarec v sleherni družini, posebno danes pri nizkih prejemkih, ki zadostujejo komaj za najnujnejše potrebščine. Če pa pride smrt v družino, preostali večkrat ne vedo, kam bi se obrnili za pomoč in kje bi nujno našli potrebna sredstva za kritje pogrebnih stroškov.

Vsled tega je dolžnost slehernega, da ne skrbi samo za danes in jutri, marveč poskrbi že v mladosti, da ne bo prišel na odnošno njegova družina v težak položaj, če nastopi smrtni slučaj v družini. Zato pristopite pravočasno k »Pogrebnemu društvu«, odnosno vpišite v društvo svoje otroke, ker čim mlajši kdo pristopi, tem manjša je vstopnina.

Vstopnina znaša:

do 10 let starosti	Din 20.—
do 25 let starosti	Din 40.—
do 30 let starosti	Din 80.—
do 35 let starosti	Din 150.—
do 40 let starosti	Din 300.—
do 45 let starosti	Din 600.—

Vpisnina za člana je Din 5.—; redni mesečni prispevek pa je Din 2.—. Vstopnina se lahko plača v 12 zaporednih mesečnih obrokih; pravico do posmrtnine odnosno kritja pogrebnih stroškov pa se pridobi po enem letu, izvemši slučaj nezgode v službi. Pogoj za sprejem v društvo je popolno zdravje ob pristopu.

Obrnite se za informacije na naslov: »Pogrebno in podporno društvo državnih uslužbencev« — Ljubljana — Komenskega ulica štev. 28.

Zanimivosti za železničarje

Nove organizacije

Po »Slovincu« odnosno »Slovenskem domu« — glasilih sedanje JRZ posnemamo, da se snuje nova vsedržavna delavska organizacija pod okriljem JRZ, ki bo naredila red v državi, delavskih in socialnih institucijah in bo v rokah delavstva samega. Podlago za začetna dela so dali železničarski klubi JRZ, za ustanovno skupščino v Beogradu je poskrbel dobro poznani delavski vodja Stanković, sodeloval je znani prijatelj delavstva industrijalec Vapa, glavna referenta pa sta bila minister socialne politike in zastopnik pravosodnega ministra Dražića Cvetković ter minister dr. Krek. Za predsednika je bil postavljen minister Cvetković, ki bo imenoval centralni odbor ter si izbral po banovinah svoje sodelavce.

Slovensko delavstvo je bilo zastopano po železniškem uradniku g. Podikvarju, kateremu se s tem zopet nudi prilika, da bo zavzel važno vlogo v delavskem gibanju.

Klub železničarjev JRZ v Mariboru

Po »Slovincu« posnemamo, da se je za ljubljanski JRZ klubom, ki mu načelujeta agilna JRZ-erja, gg. Gorše in Ponikvar, ustanovil sličen klub tudi v Mariboru. Predsedoval je g. Natek, počastil jih je g. mariborski župan dr. Juvan, izvolili so za predsednika g. Wurzingerja, poslali so pozdravne brzojavke in so se v redu in miru razšli.

Upajmo, da »vremena železničarjem bodo se zjasnila«, saj doslej bodo tudi klubi naredili svojo dolžnost, zlasti, ko so posamezni voditelji zelo rutinizirani strokovničarji.

G. Gorše je preizkusil svoje moči, že pri »Prometni zvezi«, pri »Savezu železničarjev«, pri »Društvu vozovodja«. G. Ponikvar tudi ni bil zastoj skozi leta vodilni duh (poleg Deržiča) pri zvezarjih in celo blagajnik, nato je vodil uradniški odsek, prišel kot strokovnjak celo do vlakospremnega društva. Isto pot je šel tudi g. Natek. Vsled tega lahko pričakujemo železničarji z zaupanjem obilnih uspehov od novega kluba.

Jasnovidec bi moral biti

Železničar namreč, ki želi, da pride pravočasno na pregled k zdravniku specialistu na Centralni ambulanti v Ljubljani. Na oddelku za notranje bolezni sprejema g. specialista samo točno določeno število bolnikov za pregled. Železničar, ki se je javil 14. marca za pregled v svrhu uspešnejšega zdravljenja, je dobil od sluga odgovor, da naj se javi 4. aprila, ker tedaj pride on na vrsto. Tri tedne naj torej čaka bolan doma neoziraje se, ali se bo v tem času njegovo zdravstveno stanje poslabšalo. Pravilno je, da zdravnik dobro preišče bolnika ter vsled tega ne more v dobri uri pregledati celo vrsto bolnikov. Vsled tega bi bila dolžnost zvezarjev, ki sede v upravi fonda, da poskrbe, da se zdravnik nastavi za več ur tedensko, ker ne gre, da bi moral član fonda, če je pregled nujen, iti v privatne ordinacije specializistov in plačati pregled.

Zvezarji in posvetitev njih doma

Po »Glasniku železničara i brodarja« posnemamo, da so zvezarji 15. marca 1936, ko so bili končani dolgotrajni brezplačni dopu-

sti progovnih delavcev in se je nastavljen osebo že nekoliko privadilo na znižane prejemke, posvetili svoj dom v Beogradu. Dom predstavlja vrednost Din 6.500.000 in so ga postavili s prispevki članov, ki so jih odtegovali službenim potom pri blagajni in posojil, ki so jih dali:

Železničarski bolniški fond 2 milijona in pol.

Savez nabavljajkih zadrug pol milijona. Ministrstvo saobračaja pa je poklonilo (iz katere partije budžeta ne povedo) Din 200.000.

Na otvoritvi so govorili razni govorniki in proslavljali velikanski uspeh zveze in pomen doma, pozabili pa so na prisotnost najvišjih predstavnikov železniškega ministristva in Generalne direkcije, ker te prilike niso porabili, da bi posebno poudarili nezgodno stanje delavstva in apelirali na odločno remeduro.

Popoldne in zvečer so priredili zabavo v domu in v 5. številki »Glasnika« so pozvali na zabavo svoje člane s pripombo, da znaša vstopnina za člana Din 40.—, za družinskega člana Din 30.—, obleka pa mora biti večerna (temne barve). O zabavi pa poročajo sledeče:

Na zabavi sta svirala dva jazz orkestra... Med tem, ko so se v svečani dvorani na bleščecem parketu po zvokih godbe zanosno vrtili pari, so se v sivi dvorani — manjši dvorani — znojili udeleženci v kolu. V restavraciji je bilo vse prenapolnjeno. Če sodimo po izpiti pijadi, bi morali reči, da imajo železničarji res vsega v izobilju. Oni, ki ne pozna pravega materijelnega stanja železničarjev, ne bi nikdar verjel, da so bili prisotni ljudje, ki so si nekoliko mesecev odtrgovali od ust, da ta dan potrošijo. — Okoli 3. ure zjutraj se je začela velika svečana dvorana prazniti in gosti so pelagoma odhajali v spodnje prostore, da odidejo vsak na svoj dom ob enem z mlekaricami. Zadnja grupa gostov je odšla domov šele ob sedmih zjutraj vesela in zadovoljna.

Železničarji se ne čudijo, če po takih poročilih in uspehih zvezarjev ostanejo neupoštevani in nerešena življenjska vprašanja onih najnižjih — delavcev in profesionistov, staroupokojencev in kronskih rentnikov.

Rdečkarjev ni več

Leto za letom so prijatelji iz zvezarskih vest na vsa usta vpili na rdečkarje, internacionaliste, zapeljavalce delavstva, ki jih je treba popolnoma iztrebiti in to še tistih zadnjih par, ki se skrivajo za nekimi pečati, ker članstva itak nimajo več, ako se hoče doseči zboljšanje za železničarje. Oddahnili so se, ko je prišel od njih težko pričakovani razpust svobodne železničarske organizacije začetkom leta 1932 ter se je izvršila likvidacija, češ odslej bodo lahko nemoteno delovali za prospeh železničarjev, vztrpetali pa so železničarji, ki so kmalu občutili na lastnih hrbtih težke posledice.

Tekom treh let so zvezarji popustili in lahko beremo sedaj v zvezarskem »Glasniku« sledeči citat:

III. REDNI KONGRES

Strokevne komisije za Slovenijo (Oblastni odbor URSSJ.) bo v nedeljo, dne 19. aprila 1936 ob 9. uri v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani.

DNEVNI RED:

1. Otvoritev kongresa:
  - a) konstituiranje;
  - b) volitev verifikacijske komisije;
  - c) volitev komisije za poedine točke dnevnega reda.
2. Poročila:
  - a) predsednika,
  - b) tajnika,
  - c) blagajnika,
  - d) finančne kontrole.
3. Gospodarska politika in položaj delavstva. S. Uratnik.
4. Socialna zakonodaja in starostno zavarovanje. S. Rado Čelešnik.
5. Sindikalni tisk in delavsko sirdikalno gibanje. Ss. Petejan in Arh.
6. Volitev novega odbora in finančne kontrole.
7. Razno.

Na predvečer kongresa, t. j. v soboto, dne 18. aprila 1936, bo v čast delegatom delavski prosvetni večer »Zarje«.

»Socialisti, ki sicer pravno in formalno ne obstojajo več, ki pa de facto še vedno predstavljajo najmočnejšo nam nasprotno organizacijo...«

Je pač razlika, gospodje zvezarji, med organizacijo, ki jo tvorijo zavedni člani, ki nimajo pred očmi le egoističnih namenov, marveč se bore ramo ob rami z ostalim delavstvom za dosego končnih delavskih ciljev in družvi, kjer član v prvi vrsti pričakuje napredovanje, protekcijo, mir pred postavljenimi. Taka društva zamorejo obstojati le toliko časa, dokler jih tolerira in podpira delodajalec, dokler imajo na vodilnih mestih vplivne uradnike, ko pa ta podpora odpade, se razblinijo v nič. Svobodne železničarske organizacije niso mogla zatreti pred 30 in več leti najhujša preganjanja, polni zapori, odpusti iz služb, ni jo mogel zatreti aktivni avstrijski general ter so vsled tega tudi vse pobožne želje in intrige zvezarskih generalčkov zaman.

Razno

Mesta uradniških pripravnikov na železnici so zasedena

Železniško ministrstvo je uradno objavilo, da so na železnici vsa mesta pripravnikov zasedena ter je torej vlaganje prošenj za sprejem v službo brezpredmetno.

Državni nameščenci in upokojenci

Po statistiki, ki je bila priložna proračunu za leto 1936-37 posnemamo sledeče podatke o staležu in izdatkih za državne nameščence in upokojence:

V preteklem budžetnem letu je bilo skupno 208.277 državnih uslužbencev, torej 3.158 več kot v letu 1934-35. Leta 1932-33 pa je bilo skupno le 186.733 uslužbencev in je torej število državnih uslužbencev tekom zadnjih treh let poraslo za 21.544 oseb.

Uslužbenci se dele na sledeče glavne kategorije:

23 ministrov in banov,
57.762 uradnikov,
16.042 uradniških pripravnikov,
34.896 zvaničnikov,
10.848 služiteljev,
10.536 oficirjev,
39.033 podoficirjev in žandarmov,
39.137 pogodbenih in honorarnih uradnikov ter dnevničarjev.

Na splošno državno administracijo odpade 81.345 uslužbencev in 49.569 vojaških uslužbencev, na gospodarstva podjetja pa 77.341 uslužbencev. Od tega števila odpade na železnice 42.869 uslužbencev in sicer: 9.104 uradniki, 1.973 pripravnikov, 19.477 zvaničnikov, 2.672 služiteljev in 9.643 pogodbenih in honorarnih uradnikov ter dnevničarjev.

Tudi število upokojencev je zelo veliko in je znašalo sedaj 64.236 državnih upokojencev. Napram lanskem letu se je število upokojencev povečalo za 2.143. Takozvanih osebnih upokojencev je 38.810, ki prejemajo skupno na pokojninah letno Din 735.540.000, rodbinskih upokojencev pa je 24.979, katerih pokojnine znašajo letno 300.634.000 Din. Poleg teh pa izplačuje država na takozvanih narodnih priznanjih in podporah 426 osebam letno 4.564.000 Din.

Največ upokojencev je iz resora Ministrstva notranjih zadev (10.792 z letno pokojnino 137 milijonov), na to iz Ministrstva vojne in mornarice (10.063 z 194 milijonov pokojnine), Železniško ministrstvo ima 7.817 upokojencev, ki prejemajo okroglo 126 milijonov pokojnine letno. Število invalidov se je tekom let zelo zmanjšalo in jih je sedaj še 17.873 osebnih in 52.269 rodbinskih ter znašajo skupno invalidnine letno 104 in pol milijona dinarjev.

Po letošnjem proračunu znašajo osebni izdatki:

Za splošno državno administracijo Din 3.821.314.437.

Za državna gospodarska podjetja Din 1.370.706.401.

Za pokojnine in invalidnine Din 1.100.738.432.

Z uporabo

»ADRIA«
PRAŠKOV

dosežete vse boljše uspehe.

Svoji k svojim!